הגדה
של
פסח

גבת

תש"ט

החודש הזה

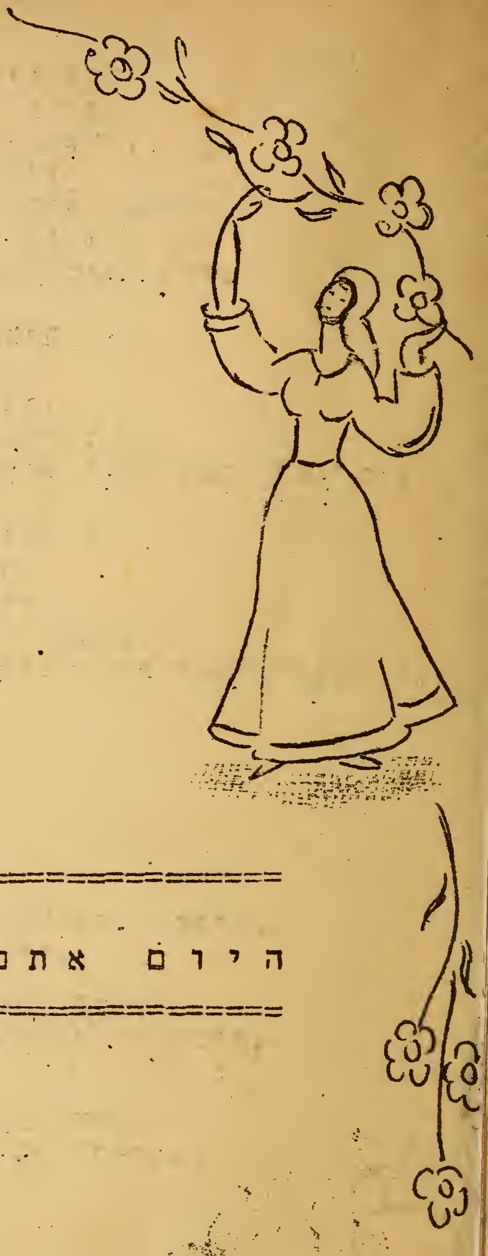
לכם ראש חדשים
ראשון הוא לכם לכל
חדשי השנה חדש

האביב

ובחודש האביב
בארבעה עשר בו

פסח הוא

זמן חרותנו: והיה
היום הזה לכם לזכרון
וחגותם אותו לדורותיכם
חוקת עולם תחגהו
כי בעצם היום הזה
יצאו צבאותיכם
ממצרים
היום הייתם לעם

היום אתם יוצאים בחדש האביב

כי הנה הסתיו עבר,
הגשם חלף הלך לו,
הנצנים נראו בארץ,
עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע בארצנו.
התאנה חנתה פניה
והגפנים סמדר נתנו ריח.

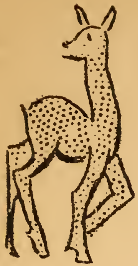
מה יפית האביב !
בשדה באחו
הציצים יפרחו,
צהלת חיים סביב.
מה יפית האביב ! מה נעמת האביב !

מה יפית העולם !
ים דגן שטוח,
יך גלים ברוח,
ומאירים פני האגם.
מה יפית העולם ! מה נעמת העולם !

נצאה השדה, נלינה בכפרים,
נשכימה לכרמים,

נראם אם פרחה הגפן,
פיתח הסמדר,הנצו הרמונים.

הדודאים נתנו ריח,
ועל פתחינו כל מגדים.

דודי לי ואני לו, הרועה בשושנים
נצאה השדה, נשכימה לכרמים.
דודי לי ואני לו, הרועה בשושנים

ענה דודי ואמר לי: קומי לך, רעיתי,
דומה דודי לצבי או לעופר האילים.
ענה דודי ואמר לי; קומי לך רעיתי. . .

בשדות, סביב בעמק, מנגן כבר האביב:
מבושם מזיו-הירק, מאשכר ההדרים,
הוא פורע קווצות - דשא, מחלפות - דגן,
וצוחק - צוהל לרוח בביצה רווית - גיל.
בשדות, סביב בעמק, מנגן כבר האביב.

הס אוזן והקשב:
פעמונים יצלצלו.
במרחב צלילים נעים,
ממרחק לך קוראים:
ציל, צליל!

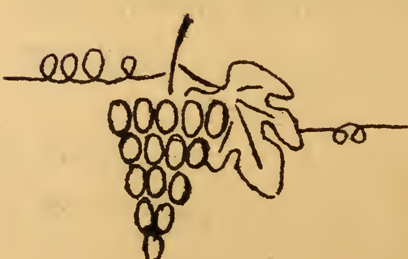
שדותינו שלנו
העמקנו לחרוש,
גרעין בם טמנו -
לחם אנוש.

הבשיל הדגן,
קצר המגל.
לא נס ולא מן -
לחם עמל.

ממרומים ברכה יורדת...

הגיע ליל פסח,
כל העולם כלו אומר הלל.
כי בלילה הזה
אוצרות טללים נפתחים:

גשם חלף וסתו עבר
והכל בעינו נוצר
לך לשלום גשם
דודאים נתנו ריח
בגנת דודים
בוא בשלום טל
כח ברקים וצנורי שחק
עשו שליחותם
לך לשלום גשם!
לאוגר בקציר
גדולי חציר
בוא בשלום טל!
מריח מימך
נשאת שפליה ומלאו אסמיך
לך לשלום גשם!
נעים זמירות ופרי עץ הדר
עת יעדר,
בא בשלום טל!

מלאו אסמינו בר,
ויקבינו יין,
בתינו הומים,
הומים מתינוקות
ובהמתנו פורה,
מה עוד תבקשי
מאתנו מכורה,
ואין, ואין עדיין?

(מוזגים כוס ראשונה)

לחיי בית-ישראל,
לחיי מדינת-ישראל,
לחיי האדם העובד שוחר השלום,
לחיי הקיבוץ!

ושמחת בחגיך,
והיית אך שמח...

הנני מוכן ומזומן לספר ביציאת מצרים
יחד עם כל בית ישראל.

זכור את הירח הזה
אשר יצאתם ממצרים
מבית עבדים.

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו במאוד מאוד.
ותמלא הארץ אותם. ויקם מלך חדש-על מצרים אשר
לא ידע את יוסף, ויאמר אל עמו: הנה עם ישראל
רב ועצום ממנו, הבה נתחכמה לו פן ירבה,
והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא
על שונאינו, ונלחם בנו ועלה מן הארץ.
וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם.
ויבן ערי מסכנות, את פיתום ואת רעמסס,
וכאשר ענו אותו, כן ירבה וכן יפרוץ.

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ!

לך שדב מצרימה ועשית לי עם; הידעת איך יעשה עם?
לך בוא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים,
אל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם כי עבדים הם-
והם לא יבינו!
וכי גדול ענים וכי גדולים מכאוביהם ונורא לחצם -
והם לא יאמינו.
ופקחת עיניהם בחוזק-יד, על כל לחצם ועל כל ענים-
וגאלת אותם.

ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך אשר לא ידעת
ואשר לא ידעוך, ומקרב כל העם אשר מסביב,
אשר רע ומר להם.
והיית לאב המון-אדם - רב ולראש שבטיו.
ועשית מן
התולעים - אדם
ומן האדם - עם
ומעפרות חול-ארץ.

וככה היו אבותינו ואבות אבותינו
שואלים בלילות פסחים בזמן שהיו
מסובים ל"סדר":

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות!
שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה,
והלילה הזה **כולו** מצה ?!

עבדים היינו....

והיא שעמדה לאבותינו ולנו,
שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו,
אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו,
והקדוש-ברוך הוא מצילנו מידם.

דור דור וקושיותיו.
דור דור ותשובותיו.

ארבע קושיות

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?
שבכל הלילות אנו מסבין הורים לחוד וילדים לחוד
הלילה הזה כלנו מסבין, הורים וילדים, אבות ובנים
גם יחד!

שבכל השנים, במשכנות ישראל במזרח ובמערב -
בברכת "לשנה הבאה בירושלים"! התנחמו.
ומדוע בהגיע תור "ירושלים" - הקרואים לשעריה בוששי
מה בוששים לבוא?

שבכל השנים, חזון אדם עובד, יהודי לוחם ובונה לחיי
שויון עליאדמות המחנה כולו, והשנה הזאת - אידאלי
עולם שוקע יעיבו שמינו?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?
שבכל הלילות אימי מלחמה
הלילה הזה-סכת שלום!

עוד לא נותקה השלשלת,
עוד נמשכת השלשלת-
מני אבות אלי בנים.

=.=.=.=.=.=.=

=.=.=.=.=

=.=.=

=

רונו, רנו עמלים,
כי קורא לנו הזמר,
זמר אלף הדגלים;
רנו, רנו עד אין גמר.

עוד לנו כח רב,
אך ידינו בנחושתים.
הך, לבנו, שבעתים,
הך, לבנו, לקרב.

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו
כאילו הוא יצא ממצרים מבית - עבדים.

הא לחמא עניא - זה הוא לחם העוני
שאכלו אבותינו בארץ מצרים.
כל רעב יבוא ויאכל, כל נצרך יבוא ויפסח.

כל דכפין ייתא ויאכל.....

סעודה

שומו תועי מדבר, צאו מתוך השממה;
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה,
רב לכם לנוע, לנוד בערבה –
ולפניכם רושה דרך גדולה, רחבה.
מ ארבעים שנה נתע בין ההרים –
ובחול טמנו ששים ריבוא פגרים.
אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שבעבדותם מתו – נפסח על החללים!
ירקבו בקלונם סרוחים על צרורותם,
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.
ימתק למו חלומם, חלום רוב בצלים, שומים,
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.
עוד היום או מחר יחלוק רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.
קומו איפוא נדים! עזבו את השממה!
אף, אל יעל קולכם, דרכו עוז בדממה,
פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו.
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו!
איש בלבבו ישמע קול אלוה דובר:
לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר!
לא! לא לחם קלוקל, שליו ודגן – שמים,
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!
לא! לא אוהל תוהו ועליות שחקים –
בית אחר תבנה, אוהל אחר תקים!
כי מלבד המדבר תחת השמים,
עוד לאלוה עולם גדול רחב – ידים.
ומלבד יליל הישימון, דמי הציה –
תרגש תחת שמש ארץ יפה-פיה.״

אליהו

הנביא, אליהו התשבי, אליהו הגלעדי
במהרה יבוא אלינו - עם משיח בן דוד.

. . . . .

ולא ידע הנביא אז, כי עודנו אך בראשית דרכו, כי העבודה העיקרית היותר קשה עוד לא החלה' פרעה אבד, אך משרתיו 'קיימים' האדון חדל להיות אדון, אבל העבד עוד לא חדל מהיות עבד.

עם שנתחנך בבית-עבדים, דור אחר דור, איננו יכול לעקור מלבו בבת-אחת רשמי החינוך הזה ולהיות בן-חורין אמיתי, אף אם כבר הוסרו הכבלים מעל ידיו.

הלכו הלוך במדבר
לבבנן, רבבנן,
עמד אחד ואמר
"נשובה אל סיר הבשר"

והשיב אחריו לו זקן:
"אל תשובה לשם.
בטרם תבנה לך קן
סיר הבשר יתרוקן".

ענה ואמר לו תינוק:
"אל תשובה לשם.
יש הים־כה רחב ועמוק,
הים שוב איננו נסוג."

וענתה ואמרה נערה:
"אל תשובה לשם:
יש נתיב במדבר הנורא
אל פינת כל יקרת ואורה",

וענה לו בחור והשיב:
אל תשובה לשם,
מוטב כי נלך ונוסיף,
עד נמצא, עד נמצא הנתיב."

פתע פתאם יתנער דור עזוז וגבור,
דור גבור מלחמה:
"אנחנו גבורים!"
דור אחרון לשעבוד וראשון לגאלה אנחנו!
ידנו לבדה, ידנו החזקה,
את כבד העל מעל גאון צוארנו פרקה,
גם עתה, אם סגר עלינו מדברו אל נקם,
כמעט נגע בנו שיר עזוז ומרי נקם:
לחרבות, לרמחים, התאחדו, הימינו,
על אף השמים וחסתם -
הבנו ועלינו!

האזינו!
הסערה גם היא קוראת לנו:
ההינו!
יתפרקו ההרים,
ישתברו הגבעות,
או יפלו פגרינו חמרים,
חמרים
הבנו ועלינו!

יצאנו לשנות את פני העולם, לשים קץ לשיעבוד אדם באדם.
והקץ נעוץ בחביון הדורות.
מתי נולדנו? בשעה שניצוץ כבוד ראשון הוצת בלב העבד.
תי הרימונו את הדגל? בשעה שהתקומם המושפל הראשון נגד משפילו.
ולדנו עם הנץ החמה של האדם המשתחרר. בכל מערכות האנושות
חירות שם היינו, בכל שדה-קטל של מדוכאים, בכל "יציאות מצרים"
כל העמים וכל הדורות:

נבנה ארצנו ארץ מולדת
כי לנו, לנו ארץ זאת,
נבנה ארצנו ארץ מולדת -
זה צו דמנו, זה צו הדורות.
נבנה ארצנו על אף כל מחריבנו
נבנה ארצנו בכוח רצוננו!
קץ עבדות ממארת,
אש חירות בוערת,
הוד תקוה מזהרת -
בנו יסעירו הדם.
צמאי חירות קוממיות,
נצעד בעוז לקראת שחרור העם.

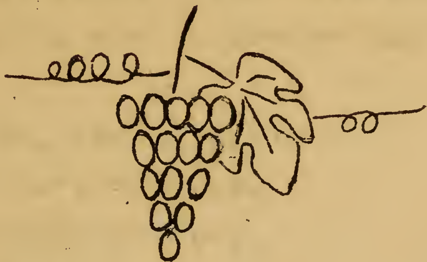
הנני מביא אותם מארץ צפון,
וקיבצתים מירכיתי ארץ.
בהם עיור ופיסח, הרה ויולדת יחדיו-
קהל גדול ישובו הנה.
בבכי יבואו ובתחנונים אובילם,
אוליכם אל נחלי בים,
בדרך ישר לא יכשלו בה.

הנה הם פוסעים, - ישראל: אבוקות בתבל מדמדמת.
דרך כל הלילות הם נושאים הדגלים. אדמה מגביהים לשמים.
ומי יכבה המוקד שבדם?! ומי יכבה אור העין?!
ומי יעצור בהילוך הרונן, בהילוך מצלצל עד אפסים?!

ים השממה חצינו, הפלאנו עבודה.
רצינו ורצינו ואין זו אגדה.
ידינו תפנינה הדרך בישימון,
עינינו תחזינה בשוב העם ציון.
אז ימלא שחוק פינו עם שירת תודה.
רצינו ורצינו, ואין זו אגדה.

"החיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה
מאת נפש כל נביא וכמיהת לב כל הוזה.
"חלום איני חולם ודמיון איני חוזה -
"אמת המחזה.
"ראיתי במו עיני בנפול הזרע ביזרעל
מידי קומץ אלמונים, מזי-רעב ובני-בלי-צל.
והנה אלומתם תתרומם ותתגדל -
למדינת ישראל.

פרינו רועש בגנים, שרות שבלים את שירינו,
נפשנו – להבת עולה מפרגי הניסן שבכר,
שיכורים מלטיפות הרוחות, הלומי ריח -סור אביבנו,
נאמץ בידים עזות בדידות נתח – ארץ יקר.

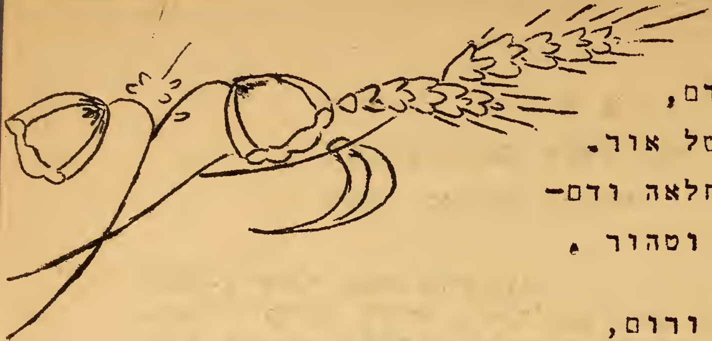

...הדרך

אלינו אכזר ונפתל
בואך המישור והדרך
היא הרה.
ימלאו, ימלאו ראשינו טל!
לא תבגד ברכת הזרע!

לא באנו הלום לשחת אמרים,
צונו: חרש
והחרש
ואגר-נא,

וראה_
השדה עמרים עמרים
בנסוע קרוננו
הגרנה.

בוא ואשק לך בני, האדם,
עם ירק שדות וסמים של אור.
גופך לא רוחץ עוד מחלאה ודם-
אך לבך מפרכס מזוכך וטהור.

בוא ואניף אותך מטה ורום,
ולארבע הרוחות לידתך אבשר,
נבטו שבלים במרחב, וש יום
והידד הקוצרים מלבבך ינסר.

= = = = = = =
. . . . . .
= = = = =
. . . . .
===
.=.

הפקידי שומרים על החומה
וצופים בארבע הפנות,
דעי, כל ענן עולה אי שם באופק,
ראי, כל תמרת אבק מתאבכה במרחק דרכים,
למדי, כל אות ולכל ניד מרחקים הקשיבי.
ובמפקד הביאי כל נאמניך להיות ערים
ל ק ר א ת   ב א ו ת !

.=.=.=.
.=.=.=.
=.=.
.=.
.
–

שים שלום
ופרוש סוכת שלום, על ישראל
ועל העולם כולו

חסל סידור פסח כהלכתו.
כאשר זכינו לסדר אותו בביתנו הנבנה, כן נזכה לחגים, חגי עבודה **ודרור**, הבאים עלינו לטובה בעולם כולו.

וישראל ישכון לבטח בארצו, עובד אדמתו, אוכל מפריה ונהנה מטובה.

חסל סידור פסח!